

PROJEKTNO FINANSIRANJE MEDIJSKOG SADRŽAJA

REZULTATI PRVE GODINE
PRIMENE
NOVOG BUDŽETSKOG MODELA

GRAD ČAČAK

REZIME

Grad Čačak je u 2015. godini, prvoj godini primene novog medijskog zakonodavstva, raspisao dva konkursa za podršku i sufinansiranje proizvodnje medijskog sadržaja. Na prvom konkursu koji je završen u junu 2015. godine, podeljeno je 3.297.368,00 dinara na 10 projekata, dok je na drugom konkursu (oktobar 2015. godine) podeljeno 1.700.000,00 dinara na 8 projekata. Treba pohvaliti kao dobru praksu to što je na rešenju prvog konkursa osim ukupne cifre kojom je podržan medijski sadržaj dat i detaljan pregled raspodele troškova, što znatno smanjuje mogućnost nenamenske potrošnje budžetskog novca i olakšava dalje praćenje i pravdanje potrošnje. Novac je, pre svega, namenjen podršci lokalnim medijima i lokalnom informisanju, mada je podršku dobio i jedan nacionalni medij - list Danas za seriju tekstova o manastirima Ovčarsko-kablarske klisure.

Grad Čačak je, uprkos relativno skromnim sredstvima, uspeo da podrži značajan broj projekata. Poređenja radi, Bor je za manji broj projekata (ukupno 12) izdvojio 21 milion dinara; Kraljevo je za 10 projekata izdvojilo malo više od 12 miliona dinara (2,5 puta više nego grad Čačak).

BIRN je od 18 podržanih projekata analizirao ukupno 7, koji zajedno vrede 2.557.658,00 dinara, što čini polovinu ukupnog novca dodeljenog na oba konkursa.

Kvalitet podržanih projekata, kako pokazuje analiza BIRNa u izveštaju, koji sledi, pokazuje relativnu tematsku raznovrsnost projekata koji su podržani, kao i relevantnost sadržaja za lokalnu sredinu, uz formalan nedostatak konkursa u kom nisu određeni prioriteti u određivanju javnog interesa u informisanju. Profesionalni standardi su, ipak, na relativno niskom nivou, te javne konkurse treba iskoristiti kao šansu za unapređenje kvaliteta programa, pre svega, u elektronskim medijima.

Ovo je treći izveštaj BIRNa o sprovođenju projekata za podršku proizvodnji medijskog sadržaja, koji se fokusira na evaluaciju postignutog, tj. na analizu sadržaja programa koji su na ovaj način podržani. Ova evaluacija je važna kao instrument koji može da olakša planiranje novog projektnog ciklusa i njegovo dalje unapređenje, kao i da pomogne u mapiranju kvalitetnog sadržaja koji treba podržati novcem građana.

UVOD

Grad Čačak jedan je od retkih gradova Srbije koji još od 2013. godine, i pre primene novog medijskog zakonodavstva, primenjuje model javnih konkursa kao jedan od načina raspodele budžetskog novca u medijskom sektoru. Na ovo je, verovatno, uticala i činjenica da su svi mediji registrovani u Čačku privatni mediji, te da grad nije subvencionisao „svoj“ medij i da je primenjivao druge modalitete sufinansiranja. Javni konkursi koje je grad raspisivao i pre zakonske obaveze projektnog sufinansiranja, zapravo, vrede nešto više nego konkurs raspisan 2015. godine: 2013. grad je dodelio oko 7,2 miliona dinara, a 2014. oko 7,4 miliona dinara, za razliku od prošlogodišnjeg konkursa koji je vredeo nešto više od 5 miliona dinara.

Uzimajući u obzir ukupnu potrošnju grada Čačka u medijskom sektoru u prethodnih nekoliko godina (kroz direktna ugovaranja, javne nabavke ili konkurse), evidentno je da količina novca koju grad opredeljuje opada, kako pokazuju podaci koji je BIRN sakupio u periodu 2011-2014. godine¹, da bi nepunih 5 miliona dinara bilo podeljeno putem javnih konkursa u 2015. godini.

2011 - 9.947.075,00 dinara
2012 - 11.711.284,00 dinara
2013 - 17.058.054,34 dinara
2014 - 14.056.653,75 dinara

Shodno Zakonu o javnom informisanju i medijima grad Čačak je opredeljeni budžetski novac potrošio za ostvarivanje javnog interesa u informisanju, odnosno, kako je navedeno u tekstu javnog poziva „Predmet konkursa je sufinansiranje projekata iz budžeta grada Čačka za 2015. godinu za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, u cilju informisanja javnosti o aktuelnim dešavanjima od značaja za život svih građana grada Čačka, o radu organa lokalne samouprave u oblasti kulturnog i umetničkog stvaralaštva, zaštite dece i mladih, obrazovanja, nauke, sporta, kulture, turizma, privrede, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi, informisanja osoba sa invaliditetom i pripadnika nacionalnih manjina i drugog javnog interesa u oblasti javnog informisanja u skladu sa Zakonom.“

1. [javno.rs, http://javno.rs/baza-podataka/javni-novac-i-mediji/](http://javno.rs/baza-podataka/javni-novac-i-mediji/)

ANALIZA SADRŽAJA

Ovom analizom obuhvaćeno je ukupno 7 projekata, podržanih u dva projektna ciklusa. To su projekti koji sadržaj plasiraju na različitim komunikacijskim platformama, i istovremeno su najveći korisnici sredstava, po svakom pojedinačnom tipu medija. Tako su od 7 projekata, analizom obuhvaćena 2 štampana medija (jedan nacionalni, jedan lokalni), i po jedan TV, radio, Internet portal i nezavisna produkcija.

Naziv medija	Naziv projekta
Dan graf Beograd	Ovčarsko - kablarska klisura
Studio Džoker	Stop vršnjačkom nasilju
Ozon media	Mladi i preduzetništvo
AVN + production	Krajem naše ulice
TV Galaksija	Kako deca gledaju na svet
Čačak Video (ČA Video)	Informisanje građana grada Čačka na nacionalnim TV emiterima i portalu "Glas zapadne Srbije"
Čačanski glas	Glas više - od lokalne samouprave do medija

Analizom je obuhvaćeno ukupno 154 emisije/teksta koji su bili dostupni u gradskoj upravi Čačka, po Zahtevu BIRN-a za pristup informacijama od javnog značaja. Materijal koji je BIRN obradio deo je zvanične projektne dokumentacije.

Glavni nalazi:

- Imajući u vidu široko postavljen javni interes u informisanju koji je definisan javnim pozivom, svaki od analiziranih programa odgovara zahtevima konkursa.
- Samo jedan projekat je pravdan celokupnom informativnom produkcijom (Ča Video je kao pravdanje projekta predao spisak 1068 tekstova objavljenih na portalu Glas zapadne Srbije), dok su ostali, programske i tematske zaokružene projektne celine.
- Novac opredeljen gradskim budžetom potrošen je na program namenjen lokalnoj publici. Izuzetak je jedino projekat Dan grafa (list Danas), koje je namenjen nacionalnoj publici i ima za cilj da građanima Srbije predstavi crkve Ovčarsko-kablarske klisure. Osim toga, 2 projekta tretiraju probleme mladih, 3 projekta se bave lokalnom zajednicom, 1 projekat se bavi decom, a 1 crkvenim nasleđem.

- Analizirani sadržaj pokazuje određenu tematsku raznovrsnost - kultura, mladi i vršnjačko nasilje, obrazovanje, deca i njihov pogled na svet, lokalna sredina, komunalni problemi i servisne vesti, lokalna politika - su primarni tematski fokusi projekata. Tematski gledano, sadržaj je u skladu sa zakonski definisanim javnim interesom koji je predmet konkursa.
- Sadržajem dominiraju informativni i beletristički žanrovi, vesti, izveštaji, reportaže, intervjui. Program je uobličen kroz tematske radio emisije, TV priloge, posebne rubrike u štampi ili pojedinačne tekstovi unutar redovne produkcije. Vladanje žanrom, odnosno, tehnički kvalitet i vladanje formom je ocenjen kao „zadovoljavajući“. Ipak, treba konstatovati da i u ovom slučaju, poput projekata podržanih u Kraljevu² ili Novom Sadu³, upadljivo izostaje analitički pristup u obradi tema, kao i teme koje se tiču vladavine prava, a ljudska prava su obrađena jedino kroz temu vršnjačkog nasilja.
- Kroz projektno sufinansiranje podržana su dva dominantna tipa sadržaja: deskriptivni (konstatuje se problem i izveštava kroz informativne žanrove), kakvi su, na primer, projekti Čačanskog glasa ili Glasa Zapadne Srbije, ili promotivni (predstavljanje tema u pozitivnom svetlu), poput projekata Danasa ili Ozon medije.
- Kada je reč o profesionalnim standardima i vladanjem sadržajem određeni nedostaci naročito su vidljivi u izveštavanju elektronskih medija - estetski nemoderani i neprivlačni, sa dugim, monotonim govornim segmentima, lišeni dinamike, a ponekad, i uz prikriveno reklamiranje. Ukratko, sadržaj emitovan na lokalnim TV stanicama mora biti kvalitetniji da bi zavredeo budžetsko finansiranje.
- Sadržaj je u velikoj meri originalan proizvod samih medija i novinara, i predstavlja nastavak ili dopunu redovnom sadržaju (Čačanski glas, Glas Zapadne Srbije, Ozon media, Džoker Radio), tj. novinu koja do tada nije postojala (Danas, TV Galaksija).
- Javnim konkursima posebno treba vrednovati projekte koji u samu realizaciju sadržaja uključuju svoju ciljnu publiku. Zato treba pohvaliti projekat TV Glaksija „Kako deca gledaju na svet“, koji deci omogućava da budu kreatori programa.

² <http://birnsrbija.rs/wp-content/uploads/2016/06/Projektno-finansiranje-medija-Kraljevo.pdf>

³ <http://birnsrbija.rs/wp-content/uploads/2016/07/Projektno-finansiranje-medija-Novi-Sad.pdf>

PREPORUKE

- Lokalne samouprave bi trebalo da u samom javnom pozivu bliže definišu lokalno specifični javni interes u informisanju. Razvojni planovi i drugi strateški dokumenti mogu da budu dobra početna tačka u formulisanju interesa lokalne zajednice u informisanju.
- Lokalne samouprave treba da urade i finansijsku kontrolu potrošenog budžetskog novca, jer to doprinosi legitimnosti celokupnog procesa. Osim toga, lokalne samouprave mogu angažovati nezavisne stručne komisije koji bi mogle da urade nezavisnu kontrolu proizvedenog sadržaja. Bilo bi poželjno osigurati postojanje javno dostupnih informacija (izveštaja) o ostvarenom projektu i analize sadržaja kojim je projekat rezultirao.
- Projektno sufinansiranje, da bi bilo relevantno za lokalnu publiku i doprinelo lokalnom informisanju, mora da bude više oslonjeno na lokalnu zajednicu i građane, treba podsticati njihovu neposrednu uključenost u planiranje i realizaciju programa, a njihove potrebe više prepoznate.
- Projektima treba osnažiti novinarsku inicijativu, uključivanje ciljne publike u kreiranje sadržaja, uvođenje novina ili inovacije u sadržaju.
- Projektno sufinansiranje nije zamišljeno kao podrška redovnom radu medija i takvi projekti ne bi trebalo da budu predloženi za sufinansiranje.

INFORMACIJE O ISTRAŽIVANJU

BIRN Srbija sprovodi obimno istraživanje i analizu sadržaja programa i projekata koji su sprovedeni u toku 2015. godine u 10 opština/gradova u Srbiji, kao i projekata koji su podržani od strane Sekretarijata za kulturu i informisanje AP Vojvodine i Ministarstva kulture i informisanja.

Uzorkom je obuhvaćeno 20% projekata kojima su dodeljene najveće sume novca, po svakom tipu medija. Analiza sadržaja sprovedena je na osnovu posebno razvijenog kodeksa koji ima 23 kategorije, među kojima su: naziv i tip medija, naziv projekta, prostorna/geografska pokrivenost, vrsta publike kojoj se sadržaj obraća, novinarske forme i žanrovi, kvalitet produkcije (vladanje žanrom i formom), tematski fokus, originalnost sadržaja, tretman teme, izvori, tehnički kvalitet produkcije, broj obrađenih jedinica.

Analizu sprovodi tim BIRN Srbije, u okviru projekta „Ispod radara: monitoring implementacije medijskih zakona“, koji podržava ambasada Kraljevine Holandije u Beogradu.

Projekat traje do oktobra 2016. godine, a BIRN će javnosti predstaviti i povremeno objavljivati 12 izveštaja o sprovođenju projekata i medijskih zakona.

Više informacija dostupno je na stranici BIRN Srbija <http://birnsrbija.rs/ispod-radara-monitoring-implementacije-projektne-finansiranja/>

INFORMACIJE O ANALIZIRANIM PROJEKTIMA

AVN + production, „Krajem naše ulice“

Ovaj projekat je realizovan posredstvom kraće video emisije *Krajem naše ulice*, koja je emitovana na regionalnoj televiziji TV Galaksija, a emisije su dostupne i putem interneta.

Kako objašnjavaju na veb sajtu kompanije „AVN + production“ (<http://krajemnaseulice.com/onama/>), „emisiju je osmislio Aleksandar D. Radović, koji je daleke 1965. godine, kao mlad novinar u Čačanskom glasu pisao rubriku pod istim nazivom“. Činjenica da je emisija proistekla iz rubrike štampanog medija je uticala na oblikovanje za televiziju **neobičnog žanra**. Naime, sadržaj emisije čini nedeljna **hronika zbivanja u Čačku**, koja su **uobičajena u neku vrstu televizijskog komentara**. Kadrove snimljene u gradu Čačku i okolnim opštinama prati isključivo glas autora emisije koji komentariše različite pojave, događaje i ljude. Dakle, **u emisiji nema izvora** - naraciju autora emisije prate odgovarajući snimci.

Tematski posmatrano, autor najčešće govori o gradskim problemima poput nedostatka saobraćajne infrastrukture, ulicama i drugim delovima grada koji zahtevaju rekonstrukciju, zatim o komunalnim problemima, osvetljenju, čistoći, odnošenju smeća i tome slično. U odnosu na ovakvu tematsku koncepciju emisija može biti privlačna lokalnoj zajednici, pod uslovom da se potencijalnim gledaocima dopadne stil i način interpretacije autora.

Najviše **kritike upućeno je gradskoj vlasti**, za koju tvrdi da „nema osnovno domaće vaspitanje“ da „kuću održava čistom“ aludirajući na nedostatak volje lokane vlasti da očisti grada (emisija 11.12.2016). Posredno, svaka emisija kritikuje vlast i kroz komentarisanje propalih pločica na gradskim trgovima, zapuštenih delova u centru grada, neosvetljenih ulica, nečistoća, uz prpratne kadrove koji ilustruju njegove reči. Sa druge strane, autor **promoviše različite preduzetnike iz grada**, koji su često i sponzori emisije.

Džoker radio, „Stop vršnjačkom nasilju“

Ovaj projekat je realizovan posredstvom 10 radio emisija koje su emitovane svaki dan od 17 časova, kako kažu u najavi emisije. U svakoj emisiji je naglašeno da je emisija realizovana uz podršku grada Čačka.

Uočen je niz **tehničkih žanrovskih manjkavosti i nepoštovanje profesionalnih standarda**. Prvo, autorka emisije često vrlo dugo govori (nekoliko minuta), odnosno čita sadržaje o nasilju nerazgovornim stilom, koji najviše podseća na monodramski nastup, koji se prekida muzičkim numerama bez jasnog uvoda i odjave. Na primer, čitava prva emisija je bila zasnovana isključivo na ovakvim monodramskim segmentima autorke programa. Takva vrsta obraćanja je vrlo neprijemčiva slušaocima radija i ne drži pažnju auditorijuma. Drugo, kada se pojavljuju gosti u studiju, poput osobe koja je najavljena kao stručna saradnica, Rada Karanac, to se takođe realizuje u nerazgovornom obliku koji nije prijemčiv za slušaocce, jer se sagovornici postavi jedno pitanje na koje ona čita odgovor u monološkom govoru od nekoliko minuta. Treće, vrlo često, sagovornici nisu adekvatno najavljeni. Dakle velika manjkavost produkcije predstavlja činjenica da se vrlo često ne zna ko govori u emisiji. Posebno je problematičan tretman mladih, kojima kao sagovornicima nije ukazana

adekvatna pažnja i poštovanje, i uprkos osnovnim profesionalnim normama samo neki su imenovani u programu.

Broj izvora koji govore o temi je jako mali ako se uzme u obzir da je emitovano deset sati programa, odnosno deset jednočasovnih emisija. Osim autorke emisije pojavila se stručna saradnica u gotovo svakoj emisiji, dva pedagoga i jedna nastavnica koja je realizovala predstavu sa svojim učenicima na temu digitalnog nasilja. Broj učenika koji su se čuli u emisiji nije lako odrediti zato što nisu svi najavljeni imenom ili imenom i prezimenom nego su često najavljeni samo kao učenici određene škole. Međutim, nije se čulo mnogo više od deset glasova učenika (10-20).

Vrlo je **upitna originalnost** sadržaja koji je emitovan zato što su govorni delovi autorke i voditeljke vrlo često ponavljani iz emisije u emisiju, samo su montirani u različitim govornim segmentima sagovornika, koji su takođe ponavljani iz emisije u emisiju, posebno tekst Rade Karanac (ne može se smatrati izjavom), a poneke izjave učenika su takođe re-emitovane.

Ozon Media, „Mladi i preduzetništvo“

Ovaj projekat je realizovan posredstvom 6 video priloga i tekstova objavljenih na portalu ozonpress.rs, što je vrlo zanimljiv odabir formata s obzirom na to da Ozon Media čine redakcije tri medija: Radio Ozon, Čačanske novine i portal Ozonpress. Istraživačima BIRNa je za analizu bio dostupan samo video materijal.

Iz dostupne dokumentacije nije bilo jasno u kojoj vrsti programa su emitovani dostavljeni prilozi, odnosno kojih emisija su činili deo. **Strukturno posmatrano** prilozi nisu predstavljali dovoljno zaokružene celine koje bi mogle biti emitovane samostalno, pa je ključno pitanje u okviru kojih emisija su emitovane.

Ovo pitanje još više dobija na značaju, kada se uzme u obzir činjenica da prilozi nisu sadržali adekvatnu novinarsku najavu. Na primer, prilog počinje sa „jedan od učesnika projekta je bio Aleksandar Stefanović...“ i nastavlja sa izjavom sagovornika, pri čemu gledaocima ostaje nejasno o kom projektu je reč, i uopšte o čemu prilog govori. Neadekvatan početak bilo kojeg novinarskog formata može odvratiti publiku od dalje recepcije sadržaja. Ukoliko se radi o klasičnim novinarskim priložima koji su emitovani u nekim emisijama onda je velika **tehnička i profesionalna manjkavost** nedostatak odgovora na klasičnih 5 novinarskih pitanja, koje moraju sadržati svi faktografski žanrovi.

Tematski posmatrano, prilozi donekle predstavljaju zaokruženu celinu, zato što se u širem smislu bave mladima, odnosno nešto uže razmatraju mlade u sklopu privrede u Čačku. Međutim, prilozi se ne nadovezuju jedan na drugi kako bi se postigla kontinuirana i smisljena obrada jedinstvene teme. Time se propušta prilika da se pitanje preduzetništva mladih dubinski analizira i problematizuje. Naprotiv, **prilozi su snimljeni povodom različitih događaja koji su organizovali različiti akteri u Čačku**, od kojih jedan deo sigurno predstavlja događaje koje bi lokalni mediji svakako pratili u okviru svoje redovne produkcije. Time se umanjuje **vrednost projekta** za ostvarivanje posebnog „javnog interesa“ zbog kojeg je odabran za finansiranje kao i **originalnost sadržaja**.

Realizatori projekta **nisu pokazali spremnost na angažman** koji bi predstavljao iskorak od redovnih aktivnosti izveštavanja, u ovom slučaju o mladima.

Tehnički posmatrano, produkcija je na visokom nivou, kvalitet slike i tona su odlični, kao i potpisivanje sagovornika i autora priloga. Međutim, može se prigovoriti da nedostaje naznaka da je sadržaj proistekao iz projekta koji je sufinansirao Grad Čačak, odnosno napomena koja je mogla biti diskretno ispisana, jer su za to postojali adekvatni tehnički uslovi.

TV Galaksija, „Kako deca gledaju na svet“

Ovaj projekat je realizovan posredstvom 6 dečijih emisija, ali je u fajlovima koji su predati bio snimak praktično jedne emisije u 4 video fajla. Emisija je predstavljala poslednju epizodu serijala i sastojala se od retrospektive na svih 6 prošlih izdanja, a tehnički je bazirana na dužim segmentima iz prethodnih epizoda.

Struktura emisije je striktna. Obično troje dece, koji se menjaju u različitim epizodama (samo jedan dečak) igraju uloge voditelja emisije, a pored njih se pojavljuju zaposleni u institucijama koje deca posećuju. Tokom 6 epizoda (kako devojčica/voditeljka kaže) su obišli različita mesta u gradu, koja imaju edukativni potencijal. Reč je o Narodnom muzeju u Čačku, galeriji Nadežde Petrović, muzičkoj školi, gradskoj biblioteci i dečijem odeljenju gradske biblioteke.

Kadrovi snimljeni u poseti svakoj instituciji, kao i tokom pripreme i odlaska u posetu, kombinuju se sa krupnim kadrovima učesnika emisije, predstavnika institucija koje su posećene (kustos muzeja, predstavnik galerije, nastavnica u muzičkoj školi, bibliotekari...) i dece u ulozi voditelja, koji komentarišu emisiju i svoje učešće u njoj.

Izbor institucija koje su posećene je takav da emisija poseduje edukativan karakter, a forma je prijemčiva deci, s obzirom na to da sama deca vode emisiju. Emisija ima za ciljnu publiku decu i redakcija je pronašla adekvatan način da im se obrati - dajući priliku deci da vode program namenjen njihovim vršnjacima. Pored toga serijal uspešno promovise kulturno-obrazovne institucije u gradu i približava ih deci. Na taj način su deca upoznata sa kulturnim potencijalom svoje zajednice a moguće je da se kao efekat emisije postiglo povećanje posete ovim institucijama. Privlačnost i gledanost ovakvog formata je zagarantovana činjenicom da u malim sredinama pojavljivanje dece na televiziji sigurno izaziva pažnju ne samo vršnjaka nego i baka, deka, komšija, nastavnika i tako dalje.

Posmatrajući u celini ovaj **projekat je dobro osmišljen i izveden**, imajući u vidu relativno mala dodatna sredstva koja su morala biti uložena u realizaciju dečijeg edukativnog programa, koji u programskim šemama lokalnih i nacionalnih medija u Srbiji predstavlja sve veću retkost.

Čačanski glas, „Glas više – od lokalne samouprave do građana“

Projekat lista Čačanski nije tematski zaokružena celina, već je realizovan kao niz tekstova o funkcionisanju gradskih vlasti i institucija. Na drugoj strani lista objavljuje se najznačajniji broj tekstova, najčešće izveštaji sa sednica gradskih odbora. U dnu strane stoji da je projekat podržao grad Čačak, ostatak tekstova nalazi se unutar izdanja u zavisnosti od rubrike u koju je smešten i nema nikakva obeležja o finansijeru.

Tematski sadržajem dominira dnevna politika smeštena u lokalni kontekst, zatim rad javnih preduzeća i socijalnih institucija. Svaki tekst, intervju ili članak oblikovani su tako da glavnu poruku saopštava funkcioner vlasti ili direktor javnog preduzeća, čiji se sud ne dovodi u pitanjem pozivanjem druge strane za mišljenje. Iako u listu postoji prostor za opozicione stranke, njihove izjave često nisu stavljene u odgovarajući kontekst ili se citiraju kao odbornici gradskog veća u sklopu većih rasprava.

U ulozi **izvora** najčešće se pojavljivao gradonačelnik, koji je bio nezaobilazni sagovornik kada su grad posećivali strani zvaničnici, umetnici ili studenti. Na primer u avgustovskom broju prva izjava u tekstu o završenoj manifestaciji „Plodovi zapadnog Pomoravlja” sačuvana je za gradonačelnika.

Izveštavanje je promotivnog tona, pa su tekstovi puni konstrukcija - „duge i upečatljive rasprave”, „odbornici su izrazili divljenje kako ustanove kulture funkcionišu, bez obzira na nedostatak sredstava” ili „gradonačelnik je napomenuo da je nadležne zamolio da reše problem”.

Tekstovi su opremljeni autorskim fotografijama, vladanje formom je odlično, što u situaciji gde je poruka oblikovana tako da promoviše lokalnu vlast dodatno usložnjava analizu. **Novinari vladaju formom, ali je sadržaj koncipiran tako da šalje pogrešnu poruku.** Čitajući Čačanski glas, na prvi pogled stičemo utisak da institucije sistema dobro funkcionišu. Dublja analiza medijskih poruka pokazuje da život ljudi na lokalnu zavisi od dobre volje vlasti. Politika prožima sve aspekte građanskog društva koji ne dopušta konstruktivnu kritiku, već primorava na prećutni konsenzus.

Danas, Ovčarsko-kablarska klisura

Projekat Dan Grafa, lista Danas, obuhvata deset tekstova o manastirima ove regije. Tekstovi su pisani u formi eseja kojima **dominira naučna terminologija**, i nalikuju sadržajima karakterističnim za udžbenike iz istorije umetnosti (videti citat). Iako formom podsećaju na reportaže, **u tekstovima nema reportažnih opisa i sagovornika** koji su nosioci priče. Čitajući tekst, stiče se utisak da novinar nije bio na licu mesta.

Ceo projekat bazira se na putopisima Feliksa Kanica “Srbija - zemlja i stanovništvo”, što je ujedno jedini potpisani izvor u celom projektu. Tekst je opterećen istorijskim činjenicama, a dominira hronološki pristup. Povod za odabir teme, kao i aktuelnost ostaju nejasni, što dodatno kvari utisak. S obzirom na navedene nedostatke, zanimljivo je **analizirati autentičnost samog teksta.**

1. Mala srpska Sveta Gora, 06.12.2015.

*Felik Kanic, putopisac, arheolog, etnolog, vitez i kraljevski ugarski savetnik.

2. Manastir Blagovešćenje: Kir Nikofonov raški uzor, 08.12.2015.

*Feliks Kanic, putopisac, arheolog, etnolog, vitez i kraljevski ugarski savetnik, uzbuđen što je noć proveo u manastirskom konaku, svedoku važnih događaja iz tada bliže srpske istorije.

3. Manastir Sveta Trojica – Obnova raškog duha, 09.12.2015.

Crkva Svete Trojice sagrađena je po uzoru na velike raške hramove. To je jednobrodna građevina sa trodelnim oltarskim prostorom, spolja petostranim apsidama, naosom nadvišenim kupolom dvanaestostranog tambura. Priprata je posebna prostorna jedinica. U 17. veku oslikane su jedino lunete na portalima koje, prema rečima stručnjaka, "odražavaju duh zidnog slikarstva obližnjeg manastira Blagoveštenje i priprate Nikolja.

*ovo je bilo stanje u Svetoj Trojici kad je 1860. obišao putopisac, arheolog, etnolog, vitez i kraljevski ugarski savetnik Feliks Kanic.

Glas zapadne Srbije, Informisanje građana grada Čačka na nacionalnim TV emiterima i portalu „Glas zapadne Srbije“

Projekat je realizovala nezavisna produkcija Ča video, posredstvom portala Glas zapadne Srbije i pravdan je spiskom od 1068 tekstova objavljenih na ovom portalu. Praktično, budžetski novac je poslužio za realizaciju celokupne produkcije koja se bavi neposredno gradom Čačkom (ne ostalim gradovima u regionu koji ovaj portal pokriva). **Produkcija je tematski veoma šarolika**, od lokalne politike i sporta, do hronike, obrazovanja i aktuelnosti u gradu. Tekstovi su mahom pisani u formi vesti ili izveštaja, **u stilu novinskih agencija**.

Tehnička realizacija je krajnje skromna, imajući u vidu da na portalu nije iskorišćena niti jedna mogućnost ni tehnička inovacija u prezentaciji i vizuelizaciji sadržaja koji su prijemčivi za online medije, kao ni mogućnost dvosmerne komunikacije sa građanima. Zapravo, svi tekstovi izgledaju kao stranice u dnevnim novinama, samo objavljene na internet portalu.

U naslovu projekta nagoveštena je mogućnost i informisanja na nacionalnim emiterima, međutim, u projektnoj dokumentaciji koje je bila dostupna BIRNu, nije bilo sadržaja koji bi dokazali da je ova projektna obaveza izvršena.